

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permisea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

din 30 septembrie 2008

în Cauza Gaciu împotriva României

(Cererea nr. 4630/03)

Strasbourg

Devenită definitivă la data de 30.12.2008

Această Hotărâre poate suferi modificări de formă.

În Cauza Gaciu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Josep Casadevall, președinte,

Corneliu Bîrsan,

Boštjan M. Zupančič,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Luis López Guerra, judecători,

și Stanley Naismith, grefier adjunct de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 9 septembrie 2008,

a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 4630/03, introdusă împotriva României de două cetățene ale acestui stat, doamnele Cristina Gaciu și Sabina Gaciu (*reclamantele*), care au sesizat Curtea la data de 16 decembrie 2002 în temeiul [art. 34](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamantele sunt reprezentate de domnul Ilie Urs, avocat la Baroul din Cluj. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul său guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. La data de 10 iulie 2007, Curtea a hotărât să comunice Guvernului cererea. Așa cum prevede [art. 29](#) alin. 3 al Convenției, ea a hotărât de asemenea că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamantele, mamă și fiică, s-au născut în anul 1956 și respectiv în anul 1975 și locuiesc la Cluj Napoca.

5. La data de 25 februarie 1987 societatea care administra locuințele statului (ICRAL) a închiriat un apartament lui U.P., soțul primei reclamante. Aceștia l-au ocupat ulterior împreună cu fiica acesteia, a doua reclamantă.

6. În cursul anului 1990 prima reclamantă și U.P. au divorțat.

7. Prin sentința definitivă din data de 1 iulie 1992 Judecătoria Cluj Napoca (*Judecătoria*) a acordat apartamentul lui U.P. și a dispus evacuarea primei reclamante. U.P. nu a cerut executarea silită a acestei sentințe, astfel încât reclamantele au continuat să locuiască în apartamentul respectiv.

8. La data de 26 aprilie 1999 acestea au sesizat Judecătoria cu o acțiune împotriva lui U.P. și consiliului municipal pentru a beneficia de contractul de închiriere. Ele au considerat că dreptul locativ al lui U.P. încetase, dat fiind că acesta părăsise apartamentul în anul 1996, în urma celei de-a doua căsătorii.

9. La o dată neprecizată, U.P. a înaintat o cerere reconvențională pentru a obține evacuarea reclamantelor.

10. Prin sentința din data de 17 mai 2000 Judecătoria a respins acțiunea reclamantelor și a admis cererea reconvențională. Această sentință a fost validată prin hotărârea judecătorească din data de 20 decembrie 2000 a Tribunalului Cluj, care a respins apelului reclamantelor. Cele două instanțe au reținut că prin sentința din data de 1 iulie 1992 beneficiul contractului de închiriere a fost acordat lui U.P. Prin urmare, reclamantele ocupau apartamentul cu titlu de persoane tolerate și nu puteau pretinde niciun drept locativ, deși U.P. nu ceruse evacuarea lor în baza sentinței respective. Reclamantele au înaintat recurs la Curtea de Appel Cluj (*Curtea de Apel*).

11. Prin decizia definitivă din data de 18 aprilie 2001 Curtea de Apel a admis recursul, a constatat că dreptul locativ al lui U.P. încetase și a dispus ca Consiliul municipal

să transfere contractul de închiriere din data de 25 februarie 1987 în beneficiul reclamantelor. Curtea de Apel a respins cererea reconvențională. Aceasta a reținut că U.P. nu ceruse executarea silită a sentinței din data de 1 iulie 1992 în timpul perioadei de prescriere și că părăsise apartamentul în anul 1996, în timp ce reclamantele continuaseră să locuiască acolo și să plătească chiria.

12. La data de 8 octombrie 2001, Procurorul general al României a promovat un *recurs în anulare* împotriva deciziei din data de 18 aprilie 2001, considerând că Curtea de Apel nu a evaluat corect actele aflate la dosar, în măsura în care lui U.P. i se acordase contractul de închiriere prin sentința din data de 1 iulie 1992 și nu se dovedise că părăsise apartamentul.

13. Prin decizia din data de 3 iulie 2002 Curtea Supremă de Justiție (*Curtea Supremă*) a admis « recursul în anulare » și a respins recursul reclamantelor, confirmând astfel sentința din data de 17 mai 2000 și hotărârea din data de 20 decembrie 2000.

14. La data de 13 decembrie 2002, la cererea lui U.P., Judecătoria a autorizat executarea silită a sentinței din data de 17 mai 2000.

15. Potrivit declarației reclamantelor, acestea au fost evacuate la data de 6 ianuarie 2003.

16. Prin scrisoarea din data de 8 noiembrie 2007, Primăria Cluj Napoca a informat Guvernul, ca răspuns la cererea sa de informații, că la data de 7 ianuarie 2004 U.P. a cumpărat apartamentul în discuție. Prin aceeași scrisoare, Primăria a precizat de asemenea că prima reclamantă solicitase o locuință socială și că cererea sa va fi examinată cu prioritate imediat ce va prezenta toate documentele necesare.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE PERTINENTE

17. Prevederile legale și jurisprudența interne pertinente sunt descrise în Hotărârea *Brumărescu împotriva României* ([GC], nr. 28342/95, paragrafele 31-44, CEDH 1999-VII).

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a art. 6 alin. 1 din Convenție

18. Reclamantele invocă o atingere adusă dreptului la un proces echitabil datorită anulării de către Curtea Supremă de Justiție a deciziei definitive din data de 18 aprilie 2001 a Curții de Apel Cluj. Acestea invocă art. 6 alin. 1 din Convenție, care prevede următoarele :

"Orice persoană are dreptul la judecarea echitabilă a cauzei sale (...) de către o instanță (...) care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)"

A. Asupra admisibilității

19. Curtea constată că plângerea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și o declară deci admisibilă.

B. Asupra fondului

20. Guvernul reamintește că în urma cauzei *Brumărescu împotriva României*, codul de procedură civilă a fost modificat și « recursul în anulare » abrogat, astfel încât procurorul general nu mai are posibilitatea de a cere rejudecarea unei decizii definitive și irevocabile.

21. Reclamantele consideră că decizia din data de 3 iulie 2002 a Curții Supreme a adus atingere principiului securității raporturilor juridice.

22. Curtea reamintește că unul din elementele fundamentale ale supremației dreptului este principiul securității raporturilor juridice. Acesta dorește, între altele, ca soluția dată definitiv oricărui litigiu de instanțe să nu mai fie repusă pe rol (*Brumărescu* citată anterior, paragraful 61), deoarece securitatea juridică presupune respectarea principiului autorității de

lucru judecat, adică a caracterului definitiv al hotărârilor judecătorești (*Riabykh împotriva Rusiei*, nr. 52854/99, paragraful 52, CEDH 2003-IX).

23. În cazul în speță Curtea subliniază că se regăsesc aceleași elemente care au făcut-o, de exemplu, ca în cauza *S.C. Mașinexportimport Industrial Group S.A.* să concluzioneze că a avut loc încălcarea principiului securității raporturilor juridice și, prin urmare, încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție, și anume intervenția, într-o controversă civilă, a procurorului general, care nu era parte în proces și repunerea pe rol a unei sentințe definitive devenită irevocabilă (*S.C. Mașinexportimport Industrial Group S.A. împotriva României*, nr. 22687/03, paragraful 36, 1 decembrie 2005). Ea nu a descoperit niciun element care să o facă să se îndepărteze de la această jurisprudență.

24. Aceste elemente sunt suficiente Curții pentru a concluziona că anularea de către Curtea Supremă de Justiție a deciziei definitive din data de 18 aprilie 2001 a Curții de Apel Cluj a încălcat principiul securității raporturilor juridice, aducând astfel atingere dreptului reclamantelor la un proces echitabil.

25. Prin urmare, a avut loc încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție.

II. Asupra pretensei încălcări a art. 1 din Protocolul nr. 1

26. Reclamantele se plâng de o atingere adusă dreptului la respectarea bunului lor datorită admiterii « recursului în anulare » împotriva deciziei definitive din data de 18 aprilie 2001. Ele invocă art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, care prevede următoarele :

“Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi privat de proprietatea sa decât din cauza unei utilități publice și în condițiile prevăzute de lege și principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului pe care îl dețin statele de a pune în vigoare legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosirea bunurilor în

conformitate cu interesul general sau pentru a asigura plata impozitelor sau altor contribuții sau amenzilor.”

A. Asupra admisibilității

27. Curtea constată că plângerea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și o declară deci admisibilă.

B. Asupra fondului

28. În măsura în care Curtea consideră că a avut loc o ingerință în dreptul reclamantelor la respectarea bunului lor, Guvernul o invită să rețină că această ingerință era prevăzută de lege, urmărea un scop legitim și era proporțională cu acest scop. El subliniază de asemenea că, din anul 1992, reclamantele au locuit în apartamentul respectiv fără titlu locativ și profitând de inacțiunea lui U.P., care nu a cerut executarea sentinței din data de 1 iulie 1992. Guvernul insistă asupra faptului că cererea primei reclamante vizând repartizarea unei locuințe sociale este în curs de examinare.

29. Reclamantele reamintesc că prin decizia definitivă din data de 18 aprilie 2001 a Curții de Apel Cluj, Consiliul municipal a fost condamnat să le transfere beneficiul contractului de închiriere privind apartamentul în litigiu. Acestea dispuneau astfel de un bun în înțelesul art. 1 din Protocolul nr. 1. Or, decizia din data de 3 iulie 2002 a Curții Supreme le-a privat de acest bun.

30. Reclamantele adaugă că au fost obligate să închirieze un apartament « plătind chiria prevăzută pe piață », o chirie mult mai ridicată decât cea pe care ar fi trebuit să o plătească Consiliului municipal.

31. Curtea evidențiază că prin decizia definitivă din data de 18 aprilie 2001, Curtea de Apel Cluj a ordonat Consiliului municipal să transfere reclamantelor beneficiul unui contract

de închiriere privind un apartament. Aceasta reamintește că a statuat deja că dreptul la un contract de închiriere, recunoscut printr-o hotărâre judecătorească definitivă, reprezintă o creanță suficient stabilită pentru a constitui un « bun » în înțelesul art. 1 din Protocolul nr. 1 (*Licu împotriva României*, nr. 35077/02, paragrafele 36-37, 4 martie 2008). De altfel, Guvernul nu contestă existența unui bun în speță.

32. Curtea consideră că anularea de către Curtea Supremă de Justiție a deciziei definitive din data de 18 aprilie 2001 a constituit o ingerință în dreptul reclamantelor la respectarea bunului lor în înțelesul primei fraze a primului paragraf al art. 1 din Protocolul nr. 1.

33. Curtea trebuie prin urmare să descopere dacă a fost menținut echilibrul just între cerințele interesului general al comunității și imperativele apărării drepturilor fundamentale ale individului (*Sporrong și Lönnroth împotriva Suediei*, Hotărârea din data de 23 septembrie 1982, seria A nr. 52, pag. 26, paragraful 69).

34. În speță, ea consideră că acest echilibru a fost întrerupt și că reclamantele au suportat o sarcină specială și exorbitantă fiind private nu numai de dreptul de a li se transfera beneficiul contractului de închiriere asupra apartamentului, ci și de orice despăgubire sau măsură reparatorie în această privință.

35. Prin urmare, a avut loc încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1.

III. Asupra aplicării [art. 41](#) din Convenție

36. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

"În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă."

A. Prejudiciu

37. Reclamantele solicită să fie repuse în situația anterioară anulării deciziei din data de 18 aprilie 2001 (*restitutio in integrum*). În acest scop, ele solicită ca statul să le repartizeze « un apartament similar » apartamentului în litigiu ca număr de camere și suprafață, precum și să aibă posibilitatea să cumpere acest apartament la un preț avantajos, ținând cont de faptul că U.P. a cumpărat apartamentul în litigiu în aceleași condiții. Ele solicită de asemenea 5.300 euro cu titlu de chirie pe care au plătit-o în perioada ianuarie 2003 – mai 2007 pentru apartamentul în care au locuit după evacuarea lor din locuința în litigiu.

38. Reclamantele solicită de asemenea 20.000 euro, adică 10.000 euro pentru fiecare din ele, cu titlu de prejudiciu moral pentru stressul pe care l-ar fi suferit datorită duratei procesului și datorită faptului că au fost evacuate în timpul iernii.

39. Acestea prezintă la dosar traducerile unor acte doveditoare pentru chirie, adică un certificat de la asociația de proprietari și o declarație a unui terț.

40. Guvernul consideră că suma solicitată cu titlu de chirie este excesivă și că oricum reclamantele nu pot pretinde decât diferența dintre chiria pe care au plătit-o pentru apartamentul închiriat după evacuarea lor și chiria apartamentului ce face obiectul cererii. El subliniază de asemenea că reclamantele nu au prezentat nici contractul de închiriere, nici chitanțe care să ateste plata chiriei, ci numai declarația unui terț. În ceea ce privește cererea lor de a li se repartiza un apartament similar, Guvernul consideră că aceasta este speculativă și adaugă că cererea lor privind obținerea unui locuințe sociale este în curs de examinare.

41. Curtea subliniază că singura bază de reținut pentru acordarea unei satisfacții echitabile constă în speță în încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție și a art. 1 din Protocolul nr. 1.

42. Pe baza tuturor elementelor de care dispune și statuând în echitate, așa cum prevede art. 41 din Convenție, aceasta alocă reclamantelor 5.000 euro pentru toate prejudiciile reunite.

B. Costuri și cheltuieli

48. Reclamantele solicită 650 lei noi românești (RON) cu titlu de cheltuieli suportate la nivel național și 1.000 RON pentru cheltuielile suportate în fața Curții. În afara acestor cheltuieli, ele solicită 500 RON pentru cheltuielile poștale precum și pentru cheltuielile legate de traduceri și de copiile documentelor.

49. Reclamantele prezintă la dosar traduceri ale unor acte doveditoare.

50. Guvernul reține că reclamantele nu au prezentat copiile contractelor de asistență juridică.

51. Curtea reamintește că potrivit art. 41 pot fi acoperite costurile și cheltuielile al căror quantum este rezonabil și care au fost în mod real și necesar suportate pentru a încerca corectarea în ordinea juridică internă și în fața Curții a încălcărilor constatate de aceasta. În cauză, ținând cont de elementele de care dispune și de criteriile susmenționate, aceasta consideră rezonabilă suma de 500 euro pentru toate costurile reunite și o acordă împreună reclamantelor.

C. Majorări de întârziere

47. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă ;

2. hotărăște că a avut loc încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție și a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție ;

3. hotărăște :

a) că statul pârât trebuie să plătească împreună reclamantelor, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție, sumele următoare :

i) 5.000 euro (cinci mii euro), la care se va adăuga orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit, pentru toate prejudiciile reunite ;

ii) 500 euro (cinci sute euro), la care se va adăuga orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit de reclamante, pentru toate cheltuielile reunite ;

b) că sumele menționate la lit. a) de mai sus vor fi convertite în moneda statului pârât la cursul de schimb valabil la data plății ;

c) că, începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, suma va fi majorată cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale.

4. Respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Întocmită în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 30 septembrie 2008, în temeiul [art. 77](#) alin. 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall,

președinte

Stanley Naismith,

Grefier adjunct

